

I

SEMBLANÇA DEL RAMADER

GABRIEL OAK

UN INCIDENT

Quan el ramader Gabriel Oak somreia, les comissures dels llavis se li allargaven fins a una distància insignificant de les orelles, els ulls li quedaven reduïts a meres esclatxes i se li feien tot de secs divergents al voltant, que se li estenien per la cara com els rajos d'un esbós rudimentari del sol ixent.

Els dies feiners, en Gabriel Oak era un jove de judici enraonat, gestos pausats, vestir auster i caràcter bondadós. El diumenge era una persona d'opinions incertes, amb força inclinació a ajornar la resolució dels assumptes pendents, a qui sempre feien nosa la roba de mudar i el paraigua de set xílings i mig. En general, sentia que moralment ocupava aquell ampli espai mitjà de neutralitat tèbia que hi ha entre la gent religiosa del veïnat i la part dels seus habitants donada a la beguda; és a dir que anava a l'església però badallava íntimament quan arribaven al credo, i pensava en el que hi havia per dinar quan hauria hagut d'estar escoltant el sermó. O, si volem definir la seva personalitat en funció de com el veia l'altra gent, quan els seus amics i jutges estaven de mal humor tendien a considerar-lo mala persona; quan estaven contents tendien a veure'l com un bon noi; i, quan no estaven ni d'una manera ni de l'altra, era algú amb el color moral del salpebre.

Com que la seva vida tenia sis vegades més de dies feiners que de diumenges, la forma en què se'l veia més sovint era vestit amb la roba de feina, i era així com els veïns se'l representaven mentalment quan pen-

saven en la persona d'en Gabriel Oak. Portava un barret de feltre de copa plana donat de la base a còpia d'enfonsar-se'l al cap per impedir que se l'emportessin les ventades, i una casaca com la del doctor Samuel Johnson, i tenia les extremitats inferiors ficades en unes polaines corrents de pell, i unes botes exageradament grosses, amb un allotjament per a cada peu tan espaiós que permetia tant a un inquilí com a l'altre passar-se tot el dia al riu sense prendre'n consciència; perquè el qui les havia fet era una persona meticulosa a qui agradava compensar la senzillesa del disseny amb una solidesa i unes proporcions generoses.

En Gabriel Oak portava un rellotge de plata que volia ser de butxaca; dit d'una altra manera, era de butxaca pel que feia a la forma i a l'ús, però pel que fa a la mida semblava un rellotge de taula petit. Aquest aparell era uns quants anys més vell que l'avi d'en Gabriel Oak, i tenia la peculiaritat d'anar massa de pressa o de no anar-hi gens; a més a més, l'agulla petita s'escorria de tant en tant sobre l'eix, cosa que feia que, encara que es pogués saber amb tota precisió quin minut era, no es podia dir mai del cert a quina hora corresponia. En Gabriel Oak remeiava amb cops i sacsejades el costum que el seu rellotge tenia de parar-se, i evitava les conseqüències desagradables dels seus altres dos defectes amb consultes constants al sol o a les estrelles i acostant la cara al vidre de les finestres dels veïns quan passava per davant de casa seva fins a aconseguir distingir l'hora que assenyalaven les esferes verdes dels rellotges de dintre. Es dona el cas que a la butxaca on en Gabriel Oak tenia el rellotge costava ficar-hi la mà perquè quedava a la part més alta de la trinxa dels pantalons (que al seu torn quedava molt amunt sota l'armilla), i això feia que, a l'hora de treure'l, hagués d'inclinar molt el cos cap a un costat, fent una ganyota d'esforç que li convertia la boca i tota la cara en un manyoc d'arrugues, i estirar-lo per la cadena com si tragués una galleda de dintre un pou.

Algunes persones atentes, però, que l'haguessin vist travessant un dels seus camps un matí concret de desembre —un matí assolellat i excepcionalment suau—, haurien vist en Gabriel Oak sota una altra

aparença. A la cara li haurien pogut descobrir que havia retingut bona part dels colors i les faccions de la joventut fins a l'edat adulta, i que en els seus plecs més ocults fins i tot hi pervivien vestigis del nen que havia sigut. Tenia una estatura i una corpulència que li haurien bastat per fer-se notar si n'hagués volgut fer ostentació; però hi ha persones, tant de camp com de ciutat, a qui mou més el cervell que no pas la carn o el múscul, que tenen la capacitat de reduir la seva grandària per mitjà de la forma en què l'exhibeixen i per virtut d'un pudor discret propi d'una vestal, que en el cas d'en Gabriel Oak feien que semblés que no tingués cap aspiració especial a ocupar un lloc en aquest món. Caminava amb aire desmenjat i amb un encorbament gairebé imperceptible, però no perquè tingués les espatlles caigudes. Això pot ser vist com un defecte en aquella persona que vol que se la valori en conjunt més pel seu aspecte que no per la seva capacitat de vestir bé, però aquest no era el cas d'en Gabriel Oak. Havia arribat a aquella època de la vida en què «jove» deixa de ser un terme que es faci servir per referir-se a un home. Es trobava en el millor moment de la vida d'un home, aquell en què la raó i les emocions segueixen camins separats; havia superat aquella època durant la qual la influència de la joventut les barreja a la babalà en forma d'impuls, i encara no havia arribat a aquell estadi en què tornen a ajuntar-se en forma de prejudici per influència d'una muller i d'una família. En resum: tenia vint-i-vuit anys i era solter.

El camp on era baixava inclinat fins a un serrat que es deia serrat de Norcombe, per un vessant del qual passava la carretera que anava de Norcombe a Casterbridge, encaixada en un terrabuit. En Gabriel Oak va donar un cop d'ull per sobre la tanca de bardissa, i va veure que pel camí de baixada s'acostava un vistós cotxe pintat de groc i decorat alegrement, tirat per dos cavalls, amb el cotxer caminant al costat amb el fuet de través. El cotxe anava carregat de mobiliari domèstic i de testos amb plantes, i al capdamunt de tot hi havia asseguda una dona jove i ben plantada. Quan encara no feia ni mig minut que en Gabriel s'ho mirava, el cotxe es va parar de cop sota seu mateix.

—Hem perdut la porta de darrere, senyoreta —va dir el cotxer.

—Ja l'he sentit caure —va dir la noia, amb veu suau però més aviat forta—. He sentit un soroll mentre fèiem la pujada però no he sabut què era.

—Vaig corrent a buscar-la.

—Faci —va dir ella.

Els cavalls, assenyats, no es van moure, i es va sentir com el trepig del cotxer es perdia enllà.

La noia va continuar encimbellada al capdamunt de la càrrega, immòbil, envoltada de taules i cadires amb les potes enlaire, amb un escó de roure fent-li de respatller i engalanada per la part de davant amb testos de geranis, murtres i cactus, i també una gàbia amb un canari, segurament procedents de les finestres de la casa que acabaven de desocupar. També hi havia un gat en un cistell de vímet, des de sota la tapa entreoberta del qual l'animal mirava a fora amb els ulls mig aclucats i espiava somrient els ocells del voltant.

La noia va passar una estona esperant sense fer res, enmig d'una quietud trencada només pels salts que el canari feia amunt i avall de les barres de la seva presó, fins que de cop va mirar avall amb atenció; però no pas l'ocell ni el gat, sinó un paquet rectangular de paper d'embalar que hi havia entre l'un i l'altre. Va girar el cap per veure si el cotxer venia, però encara no se'l veia, i va tornar a clavar la vista sobre el paquet amb tot l'aire de tenir el pensament posat en el que hi havia a dintre. Al final es va posar el paquet a la falda, el va desembolicar i va deixar al descobert un petit mirall de pentinador en què va començar a mirar-se amb deteniment. Al cap d'un moment va entreobrir els llavis i va somriure.

Feia un matí serè, i el sol il·luminava el gipó carmesí de la noia fins a donar-li un to escarlata i li banyava la cara radiant i la cabellera negra amb una lluïssor suau. Les murtres, els geranis i els cactus que l'envoltaven eren tendres i verds, i, en aquella època despullada de fulla, revestien d'un curiós encís de cosa peregrina el conjunt que formaven els

cavalls, el cotxe, el mobiliari i la noia. No podem saber què va impulsar-la a lliurar-se a aquella acció davant de pardals, merles i un ramader amagat, que eren els seus únics espectadors, ni si el somriure va començar fent-lo a posta per assajar la seva habilitat en aquell art; en tot cas, va acabar sent un somriure de debò, perquè es va enrojolar; i, quan va veure's enrojolada al mirall, va enrojolar-se més encara.